

Rigorózní práci na téma ochrany osobnosti fyzických osob a dobré pověsti právnických osob podle občanského zákoníku a tiskového zákona jsem si vybral, protože občanské právo jako takové považuji za hlavní pilíř soukromého práva. Ochrana osobnosti je také jedno ze základních kamenů demokratické společnosti, bez její ochrany by společenské vztahy ve společnosti a mezi společnostmi a státem mohly být počátkem anarchie ve společnosti.

Dalším důvodem, proč jsem si vybral tohle téma na katedře občanského práva je ten, že jsem vykonával praxi v advokátní kanceláři, kde jsem se s touto problematikou často setkával. Chtěl bych se jí proto věnovat i nadále.

Cílem této rigorózní práce je ověření, zda je v právním řádu České republiky dostatečným způsobem zajištěna ochrana osobnosti fyzických osob a dobrého jména právnických osob. Konkrétně jde o to, zda je ochrana osobnosti zajištěna v plné míře občanským a tiskovým zákonem a dále též, zda i tzv. doplňky obecné právní úpravy ochrany osobnosti v maximální možné míře zajišťují tuto ochranu. Z tohoto důvodu tato rigorózní práce nese název „Ochrana osobnosti právnických a fyzických osob podle občanského a tiskového zákona“. Dalším cílem této práce je poskytnout v co nejširším měřítku přehled stěžejních právních předpisů v rámci ochrany osobnosti, neboť jedině tímto způsobem lze docílit zjištění uceleného a aktuálního stavu této problematiky v právním řádu České republiky. Pro srovnání jsem uváděl k některých kapitolám judikaturu Soudu, či soudů jiných evropských zemí.

Rigorózní práce vysvětluje pojmy jako jsou ochrana osobnosti, všeobecné osobnostní právo v objektivním a subjektivním smyslu, pozitivní a negativní složka všeobecného osobnostního práva,

generální klauzule a také se stává průvodcem po vybraných právních předpisech z oblasti tiskového zákona, biomedicíně a dalších.

Ochrana osobnosti se vyvíjela po dlouhá léta, již od dob Římského práva až po současnost. V komunistickém režimu byla často potlačována demokratická práva osob fyzických, o právech právnických osob ani nemluvě.

Do roku 1989 se oblasti právní ochrany osobnosti nezabývalo mnoho autorů, ale např. lze vzpomenout Viktora Knappa, Jiřího Švestku, Oldřicha Jehličku či Pavla Hollandera. Za zásadní dílo, týkající se ochrany osobnosti lze považovat publikaci autorů Knap, K. –Švestka, J. – Jehlička, O. – Pavlík, P. –Plecitý, V.: Ochrana osobnosti podle občanského práva, které vydalo nakladatelství LINDE Praha, a.s., přičemž v roce 2003 šlo již o čtvrté přepracované a doplněné vydání. Po roce 1989 se opět všeobecná osobnostní práva vrátila do našeho právního řádu. Tato problematika byla často předmětem odborných prací a různých debat. Problematika všeobecného osobnostního práva stojí za to, abychom se jí zabývali. Pojetí tohoto práva se rozvíjí se a i já se budu snažit v této práci nějakým způsobem tuto problematiku obohatit, popřípadě v ucelené formě připomenout. V posledních letech se v odborném tisku také často objevují články k tomuto tématu. Lze jmenovat např. časopis Právo a zdravotnictví nebo Právní rádce, či Soudní rozhledy. Nesmíme zapomenout také na nové prostředky komunikace, jako je internet. Např. webové stránky www.e-pravo.cz uveřejňují různé právní problémy; můžeme se tam setkat také s problematikou práva na ochranu osobnosti. Vytvořeny jsou i další webové stránky, které se zabývají právem. Myslím, že tento trend bude nadále pokračovat a budou vznikat nejrůznější stránky s právní problematikou, též zabývající se právem na ochranu osobnosti.

Dalším zdrojem, kde můžeme čerpat skutečnosti týkající se ochrany osobnosti, je Automatizovaný systém právních informací (ASPI), kde můžeme najít mimo právních předpisů také různé anotace a dále vybrané stati z judikatury soudů.

V nedávné době byla také přijat nový tiskový zákon, který byl od předchozí úpravy značně pozměněn. Tento zákon přinesl do našeho právního řádu další nové instituty ochrany. Myslím si, že tato problematika je ještě poměrně nová, a tudíž bych ji chtěl i já svou rigorózní prací také trochu obohatit a objasnit. Stěžejní literaturou k této problematice je publikace Tiskový zákon, komentář, od autorky H. Chaloupkové, které vydalo nakladatelství C.H. Beck v roce 2001.

V neposlední řadě bych chtěl vyzdvihnout tento institut v souvislosti se vstupem do Evropské unie (dále jen „EU“). Vstupem do EU jsme se ocitli ve společenství států s vyspělými právními řády a také jsme ovlivněni některými požadavky ze strany jurisdikce EU. Nemělo by se v této souvislosti zapomínat na ochranu osobnostních práv, která je jedním ze základních pilířů vyspělé demokratické společnosti.